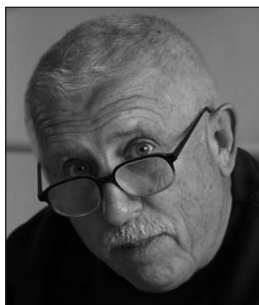

ZEMŘEL MUDR. JAN KASAL, CSC.

18. ledna 2024, týden před svými 89. narozeninami, zemřel jeden z nejznámějších seвероčeských hygieniků MUDr. Jan Kasal, CSc. Patřil mezi pozoruhodné osobnosti oboru, které se zvláštní shodou okolností sešly v kraji se složitými životními podmínkami populace a mnoha hygienickými

problémy. Připomeňme okresní hygieniky Kotěšovce z Teplic, Švece z Mostu, Dvořáka z Duchcova nebo krajské hygieniky Hlínu a Tichého z Ústí nad Labem. Pokroky v zaměření hygieny a aplikace medicínských přístupů měly často původ v tomto kraji. Mnozí patřili k první generaci absolventů Lékařské fakulty hygienické a začínali vytvářet hygienickou praxi.

Kasal promoval v roce 1959 a při jedné příležitosti vzpomínal na své začátky v hygieně v Rumburku v roce 1959. Označil je jako neopakovatelnou příležitost k budování služby v terénu a možnost realizovat své představy a ideály. Zdůraznil, že ve službě pracoval z vlastního rozhodnutí a nepokládal práci ani za pohodlné zaměstnání, ani za jakousi komunistickou direktivu. Hlavní hygienik prof. Škovránek do práce v terénu nezasahoval a krajský hygienik byl respektovaný nadřízený, který uměl odborně poradit nebo se hygieniků zastat proti nepříjemnému nátlaku místních státních nebo komunistických funkcionářů. Personál Okresní hygienické stanice tehdy tvořil okresní hygienik, dvě sanitární pracovnice, původně zdravotní sestry, jedna sestra specializovaná na infekce a řidič-dezinfektor, celkem tedy pět osob. Zabývali se hlavně protiepidemickými opatřeními, vyšetřováním potravinářů, dozorem nad rizikovými pracovišti a školami. K dispozici byla sanitka pro převoz infekčních nemocných a Kasal později dostal služební motocykl. Když přijel na kontrolu do státního statku, hned ho vedli do kravína, protože si mysleli, že přijel inseminátor.

MUDr. Kasal měl velice bohatou profesní kariéru. Hned po promoci se stal okresním hygienikem v Rumburku, v letech 1968–1984 byl okresním hygienikem a ředitelem OHS v Děčíně, od roku 1978 do roku 1981 byl konzultantem na ministerstvu zdravotnictví republiky Malta, 1984–1986 působil jako krajský hygienik a ředitel KHS v Plzni, v letech 1986–1990 byl krajským hygienikem a ředitelem KHS v Ústí nad Labem, 1991–2007 pracoval jako okresní hygienik a ředitel OHS v Rakovníku a v letech 2003–2006 využíval své odborné a jazykové znalosti v orgánech EU a WHO v Bruselu a Ženevě.

Celý profesní život věnoval preventivní medicíně, speciálně pracovnímu lékařství. Na OHS v Děčíně od základů vybudoval oddělení pracovní medicíny, kde prováděli preventivní prohlídky pracovníků malých továren bez vlastních závodních lékařů a prohlídky zaměstnanců ve zvláštních zdravotních rizicích. Se zavedením pracovního lékařství také pomáhal na Maltě. Velkou pozornost věnoval odbornému růstu; účastnil se téměř dvou desítek národních i mezinárodních kurzů a své znalosti

předával mladším kolegům jako externí učitel Institutu pro další vzdělávání lékařů a na Lékařské fakultě v Plzni. Publikoval 35 prací v odborných časopisech a přednesl více než dvě desítky přednášek na seminářích a konferencích. Nevyhýbal se ani popularizaci hygienických témat v časopisech, rozhlasu a v televizních interview.

Pro úplnost dodejme, že MUDr. Jan Kasal, CSc. se narodil 25. ledna 1935 v Rychnově nad Kněžnou a s manželkou Danou měl dva syny – Jana, lékaře zaměstnaného nyní na Washington University v St. Louis (USA), a Marka, právníka v Děčíně.

Samostatnou kapitolou, která by mohla obsáhnout celou knihu, jsou jeho koníčky a mimopracovní zájmy. Měl velkou zálibu v hudbě a už jako student hrál na piano či pozoun v jednom jazzbandu. Hudba se stala oblíbenou součástí společenských setkání s přáteli hygieniky na jeho velké chalupě v Chlumu u Děčína. Z půdního prostoru zřídil velký sál pro 30–40 hostů vybavený velkým koncertním křídlem a vytvořil zde soukromý svět pro oddech od stupidních politických poměrů té doby. Hráli zde pozvaní muzikanti z country bandu, z filharmonického kvarteta, z jazzového kvintetu či skupiny barokní hudby. Na programu ale byla obvykle i prezentace literárních nebo výtvarných prací kolegů a vynikající gastronomie zajišťovaná profesionálním kuchařem. Koncem 90. let zde vznikla „učená společnost pro spokojené stáří Societas docta pro jucundam senectutem, SENIAT“. Poslední takové setkání zorganizoval Kasal ještě v roce 2023.

Vzpomínka na MUDr. Kasala – Honzu – by nebyla úplná, kdyby chyběla zmínka o jeho bodré a veselé povaze, nevyčerpatelné energii a stále snaze dobývat nové prostory. Patří k tomu nevelká, ale cenná sbírka příhod napsaná v červnu 2000 během jeho rekonvalescence po operaci žlučníku a věnovaná „všem věrným kamarádům, krásným přítelkyním a dávným láskám, které jsem za své plavby životem našťastí potkal“. Vypráví zde např. jak ho Evropská úřadovna WHO vybrala na workshop v Sofii a přidělila stipendium 1200 dolarů. České ministerstvo zdravotnictví ale záhy sdělilo, že jeho účast ruší. Vydal se pátrat po důvodu na ministerstvo a byl vzteky bez sebe. Ministerstvu chyběly devizy na cestu „soudruha ministra“ na konferenci WHO o primární péči v Alma Atě a byly tedy vzaty Kasalovi. Do Sofie nakonec vyjel, nicméně se silně redukovánými prostředky, které vystačily jen na jedno jídlo denně. Při večerní hostině se pak musel vymlouvat, že víno nebo whisky a dezerty neodmítá z náboženských či jiných předsudků, ale má dietu po virové hepatitidě.

V úvodu k citovaným příběhům Kasal napsal, že v 65 letech má nejvyšší čas začít psát memoáry, dokud si ještě něco pamatuje, a tak napsal pro přátele knížečku historek ze života. Díky, že jsi je napsal, Honzo, a škoda, že jich není víc, ale je to pochopitelné. Tak bohatý odborný a osobní život by se sotva dal stěsnat do přiměřené objemné knihy. Ať se Ti dobře daří na jiném světě. Budeme na Tebe dlouho vzpomínat.

Doc. MUDr. Jaroslav Kríž